

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Код і найменування спеціальності	C2 Політологія
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Політологія»
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Денна форма здобуття освіти: Кількість кредитів ЄКТС – 4,5; загальна кількість годин – 135, із яких: лекцій – 22 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра політології, історії і філософії
Контактні дані розробника (-ів)	Викладач: Токуєва Наталія, к. пед. н., доцент, доцент кафедри політології, історії і філософії Контакти: каб. 458 (навчальний корпус № 4), тел. +380959390860 e-mail: nataliia.tokuieva@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/tokuieva-nataliia-volodymyrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Цикл соціально-гуманітарних дисциплін (обов'язкових і вибіркових), які вивчалися на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, і є базовими для дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи».
Компетентності	Загальні компетентності: ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. Спеціальні (фахові, предметні): СК02. Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.
Програмні результати навчання / Результати навчання	ПР10. Знати принципи організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форми здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукове, методичне та нормативне забезпечення. ПР11. Володіти сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Під час вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» у здобувачів вищої освіти формується ряд соціальних навичок (soft skills), зокрема: комунікабельність; уміння встановлювати контакти й будувати стосунки зі своїм оточенням, уміння працювати в команді й домовлятися та відстоювати свої погляди, критично мислити та переконувати, толерантно ставитися до

співрозмовника з іншими життєвими пріоритетами чи поглядами; уміння планувати, управляти часом, самостійно приймати рішення тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка професійно-компетентних, гуманістично зорієнтованих фахівців з високим рівнем психологічної та педагогічної грамотності, як важливої складової їхньої професійної діяльності для організації та здійснення освітнього процесу (самоосвіти), навчання й виховання (самовиховання), розвитку (саморозвитку) в умовах вищої школи.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи як галузі наукового знання і навчальна дисципліна.

Тема 2. Вища школа як педагогічна система та провідний інститут соціалізації особистості майбутнього фахівця.

Тема 3. Зміст вищої освіти в Україні: методичне та нормативно-правове забезпечення.

Тема 4. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності викладача вищої школи.

Тема 5. Здобувач вищої освіти як об'єкт-суб'єкт освітнього процесу. Студентоцентроване навчання.

Тема 6. Соціально-психологічна структура академічної групи.

Тема 7. Комунікативний процес: педагогічне спілкування, його структура та функції.

Тема 8. Основи дидактики вищої школи. Психологічні засади організації навчального процесу.

Тема 9. Інноваційна психолого-педагогічна діяльність у вищій школі.

Тема 10. Психолого-педагогічні основи організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Тема 11. Основи педагогічного контролю у закладах вищої освіти.

Тема 12. Виховання особистості здобувача вищої освіти як майбутнього фахівця.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні методи (лекція);
- наочні методи (ілюстрування, спостереження);
- практичні методи (вправи, робота з навчально-методичною літературою).

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти);
- методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни; заохочення і покарання; оперативний контроль; вказування на недоліки, зауваження).

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

- інтерактивні методи (дискусії, проєктування професійних ситуацій, «Мозковий штурм»);
- комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій).

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності

- методи усного контролю (опитування);
- методи письмового контролю (самостійні роботи, тестування, есе);
- методи самоконтролю (визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведено у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Виконання завдань на практичних заняттях виконуються під час проведення занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.

- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі вищої освіти мають з'являтися на заняття вчасно, при проходженні заняття онлайн обов'язково вмикати камеру та мікрофон. Списування під час контрольних заходів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті, дотримуючись положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ, зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи тощо). У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття на наступному практичному занятті у спосіб, визначений викладачем. Наприкінці семестру здобувач вищої освіти має можливість в АСУ пройти опитування і висловити свою думку щодо вражень від вивчення дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи».
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо. Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компоненту або частини освітнього компоненту регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно неформальної / інформальної освіти наведені на сторінці НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПДАУ: https:// www.pdau.edu.ua/content/neformalna-informalna-osvita
- щодо оскарження результатів оцінювання	Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження отриманих результатів оцінювання, процедура якого регулюється Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/12335/polozhennyyaproocinyuvanny.pdf

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Варій М. Й. Психологія : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 288 с.
2. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування : підручн. 3-є видання. Київ : Всеукр. спеціалізов. вид-во «Медицина», 2021. 312 с.
3. Максименко С. Загальна психологія : підручн. 3-є вид. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 272 с.
4. Москалець В. П. Загальна психологія : підручн. Київ : Вид-во «Кондор», 2025. 544 с.
5. Павелків Р. В. Загальна психологія : підручн. Київ : Вид-во «Кондор», 2024. 576 с.
6. Савчин М. Загальна психологія : підручн. Київ : ВЦ «Академія», 2025. 352 с.

Допоміжні

1. Бочелюк В. Й., Нечипоренко В. В., Позднякова О. Л., Завацька Н. Є., Завацький Ю. А., Завацький В. Ю., Жигаренко І. Є. Методика та організація наукових досліджень з психології. Київ : Вид-во КНТ, 2024. 384 с.
2. Бурбо Л. Люби своє тіло. Лікуємо психосоматичні недуги та хвороби. Харків, 2023. 512 с.
3. Вілсон Дж. Відчуй свою силу. Київ : Книголав, 2021. 64 с.
4. Донченко О. С., Сенюра О. В., Ярощук М. В., Олішевська Ж. А., Токуєва Н. В. Гендерний розвиток та гендерна ідентичність особистості: особливості чоловічої і жіночої соціалізації. *Перспективи та інновації науки. Сер. Педагогіка, Психологія, Медицина.* № 6 (52). 2025. С. 1292–1299.
5. Кові С., Кові Ш. Сім звичок надзвичайно ефективних людей. Потужні інструменти розвитку особистості. Харків, 2023. 512 с.
6. Кові Ш. Сім звичок високоефективних підлітків. Львів : Видавництво Старого Лева, 2021. 251 с.
7. Легендзевич Г. Я., Закалик Г. М. Порівняльна психологія та психофізіологія. Львів : Львівська політехніка, 2021. 220 с.
8. Онуфрієва Л. А., Чайковська О. М. Психологія міжособистісних взаємин та комунікації : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2021. 128 с.
9. Плетка О. Т. Розвиток перцептивної гендерно-рольової компетентності у молоді : метод. посіб. Київ : Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2023. 70 с.
10. Токуєва Н. В., Зленко Н. М., Цой Т. В. Міжкультурна комунікація: головні аспекти філософії життєдіяльності суспільства. *Актуальні проблеми філософії та соціології. Сер. Філософія.* 2024. № 49. С. 150–154.
11. Токуєва Н. В. Психологічні чинники конформної поведінки особистості в структурі соціальної взаємодії. *Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу: збірник матеріалів IX Міжнар. наук.-практ. конф., 20-21 травня 2025 р.* Полтава : ПІЕП, 2025. С. 222–224.
12. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі. Харків, 2022. 160 с.
13. Юнг Карл Густав. Психологія несвідомого. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 404 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронні книги з психології та взаємовідносин. URL : <https://www.yakaboo.ua/ua/jelektronnye-knigi/psihologija-i-vzaimootnoshenija.html>
2. Сайт журналу «Психологічний журнал». URL : <http://psvj.udpu.edu.ua/about>
3. Сайт фахового журналу «Психологічний часопис». URL : <http://psychology-naes-ua.institute/read/1620/>
4. Психологія. Особистість. Журнал. URL : <http://psychpersonality.pnpu.edu.ua/>
5. Лабораторія психології малих груп та міжгрупових відносин. URL : <http://gorn.kiev.ua/group/text11.html>
6. Сучасний тлумачний психологічний словник. URL : https://library.udpu.edu.ua/library_files/427530.pdf
7. Електронна бібліотека ПДАУ. URL : <https://lib.pdau.edu.ua/>
8. Електронний репозитарій ПДАУ. URL : <https://dspace.pdau.edu.ua/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри політології, історії і філософії.
Протокол від 01.09.2025 р. № 2

Додаток до силабусу
**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
 НАВЧАННЯ**

**Схема нарахування балів
 із навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи»
 (денна форма здобуття освіти)**

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування *	Виконання практичних завдань**	Виконання тестових завдань	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи як галузі наукового знання і навчальна дисципліна.	2	3	16	2	7
Тема 2. Вища школа як педагогічна система та провідний інститут соціалізації особистості майбутнього фахівця.	2	3		2	7
Тема 3. Зміст вищої освіти в Україні: методичне та нормативно-правове забезпечення.	2	3		2	7
Тема 4. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності викладача вищої школи.	2	3		2	7
Тема 5. Здобувач вищої освіти як об'єкт-суб'єкт освітнього процесу. Студентоцентроване навчання.	2	3		2	7
Тема 6. Соціально-психологічна структура академічної групи.	2	3		2	7
Тема 7. Комунікативний процес: педагогічне спілкування, його структура та функції.	2	3		2	7
Тема 8. Основи дидактики вищої школи. Психологічні засади організації навчального процесу.	2	3		2	7
Тема 9. Інноваційна психолого-педагогічна діяльність у вищій школі.	2	3		2	7
Тема 10. Психолого-педагогічні основи організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.	2	3		2	7
Тема 11. Основи педагогічного контролю у закладах вищої освіти.	2	3		2	7
Тема 12. Виховання особистості здобувача вищої освіти як майбутнього фахівця.	2	3		2	23
Разом	24	36	16	24	100

* відбувається у формі бліц-опитування, експрес-опитування з мінімальними (до 15 % заняття) затратами навчального часу;

** передбачає поєднання проведення дискусій (диспутів) за визначеною проблематикою й виконання практичних завдань в розрізі тем навчальної дисципліни.

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти отримує у випадку надання повної відповіді, що свідчить про високий рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
1	Здобувач вищої освіти отримує у випадку надання часткової відповіді, що свідчить про невисокий рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
0	Здобувач вищої освіти отримує у випадку неготовності відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу окремих тем навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» й не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Здобувач вищої освіти отримує у випадку вірного виконання практичних завдань у повному обсязі, що свідчить про високий рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
2	Здобувач вищої освіти отримує у випадку виконання практичних завдань у повному обсязі з нечисленними помилками чи неточностями, що свідчить про середній рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
1	Здобувач вищої освіти отримує у випадку надання часткового виконання практичних завдань з наявними помилками, що свідчить про низький рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
0	Здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності виконаних вправ, що свідчить про відсутність знань з окремих тем навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» й не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання тестових завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-16	Здобувач вищої освіти демонструє знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти (16 теоретичних питань за всіма темами навчальної дисципліни; 1 бал – за кожну правильну відповідь).

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти отримує у випадку вірного виконання завдань у повному обсязі, що свідчить про високий рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
1	Здобувач вищої освіти отримує у випадку надання часткового виконання завдань з наявними помилками, що свідчить про невисокий рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
0	Здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності виконаних завдань, що свідчить про відсутність знань з окремих тем навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» й не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.